

Repertoriumnummer 2024 /
Datum van uitspraak 8 januari 2024
Rolnummer 2022/AB/412
Beslissing waartegen beroep 21/143/A

Uitgifte

Uitgereikt aan
op
€
JGR

Arbeidshof te Brussel

zevende kamer

arrest

SOCIALE ZEKERHEIDSRECHT WERKNEMERS - werkloosheid

tegensprekelijk arrest

definitief

kennisgeving per gerechtsbrief (art. 580 Ger. W.)

HA, RRN, wonende te,

appellant,

vertegenwoordigd door mevrouw Samia AFW-A, gevolmachtigde ABVV, met kantoor te 1000 BRUSSEL

Tegen:

RIJKSDIENST VOOR ARBEIDSVORZIENING (RVA), ON 0206.737.484, met zetel te 1000 BRUSSEL

geïntimeerde,

vertegenwoordigd door mr. Daan LERNOUT, loco mr. Remi SWENNEN, advocaat te 1502 LEMBEEK

*

*

*

I. Procedure voor het arbeidshof

Het hof heeft kennis genomen van de stukken van de rechtspleging, in het bijzonder:

- het vonnis uitgesproken door de 6de kamer van de Nederlandstalige arbeidsrechtbank Brussel op 3 september 2021 (rep.nr. 2021/004347)
- het vonnis uitgesproken door de 6de kamer van de Nederlandstalige arbeidsrechtbank Brussel op 2 mei 2022 (rep.nr. 2022/002082)
- het verzoekschrift tot hoger beroep, ontvangen op de griffie van dit hof op 31 mei 2022
- de beschikking op grond van art. 747, §2 Ger. W. van 6 oktober 2022
- de laatste neergelegde conclusies en de stukken van beide partijen
- de beschikking op grond van art. 747, §2 Ger. W. van 18 september 2023, houdende bepaling van een nieuwe rechtsdag op 4 december 2023.

De partijen hebben gepleit op de openbare terechtzitting van 4 december 2023.

Mevrouw Nathalie V, advocaat-generaal heeft een mondeling advies gegeven op de openbare zitting van 4 december 2023, waarop de partijen niet gerepliceerd hebben.

De zaak werd vervolgens in beraad genomen.

Het hof heeft toepassing gemaakt van de wet van 15 juni 1935 op het taalgebruik in gerechtszaken.

II. Bestreden vonnis

De heer A vorderde voor de Nederlandstalige arbeidsrechtbank Brussel bij verzoekschrift van 5 februari 2021:

"BIJGEVOLG, VERZOEKT BETROKKENE DE ARBEIDSRECHTBANK, om deze redenen en indien nodig, alle andere in feite en in rechte nog aan te brengen redenen tijdens de procedure:

- *het verzoekschrift ontvankelijk en gegrond te verklaren;*
- *de beslissing van de RVA dd. 6 november 2020 te annuleren;*
- *de RVA te veroordelen tot de kosten van het geding."*

De RVA stelde een tegenvordering in bij conclusie van 9 maart 2021 en vorderde:

"De ingestelde tegenvordering ontvankelijk en gegrond te verklaren en verweerder op tegeneis te veroordelen tot terugbetaling van het bedrag van een voorlopig geschat bedrag van 5.128,45 EUR."

Met een vonnis van 3 september 2021 (A.R. nr. 21/143/A) oordeelde de Nederlandstalige arbeidsrechtbank Brussel als volgt:

"De vordering van de heer A is ontvankelijk, maar slechts gedeeltelijk gegrond.

Derhalve, zegt de rechtbank voor recht:

- *De heer A werd door de RVA voor de periode van 24 februari 2020 tot en met 11 juni 2020 terecht uitgesloten van het recht op werkloosheidsuitkeringen.*

Vanaf 12 juni 2020 werd de heer A door de RVA ten onrechte uitgesloten van het recht op werkloosheidsuitkeringen, met dien verstande dat hij wel recht heeft op werkloosheidsuitkeringen als samenwonende werknemer.

In de mate dat de beslissing van 6 november 2020 anders beslist over de uitsluiting van het recht op werkloosheidsuitkeringen, is deze niet naar recht verantwoord en wordt deze vernietigd.

- *De werkloosheidsuitkeringen die de heer A ten onrechte ontvangen heeft, moeten door hem worden terugbetaald in de hierna volgende mate:*
 - o *Voor de volgende periode moeten de werkloosheidsuitkeringen integraal terugbetaald worden: vanaf 24 februari 2020 tot en met 11 juni 2020.*
 - o *Voor de volgende periode wordt de terugbetaling beperkt tot het verschil tussen de werkloosheidsuitkeringen als alleenwonende werknemer en deze als samenwonende werknemer: vanaf 12 juni 2020 tot en met 30 september 2020.*

In de mate dat de beslissing van 6 november 2020 anders beslist over de terugvordering, is deze niet naar recht verantwoord en wordt deze vernietigd.

- *De heer A wordt uitgesloten van het recht op uitkeringen voor een periode van 9 weken. De beslissing van 6 november 2020 wordt wat deze sanctie betreft derhalve bevestigd.*

De tegenvordering van de RVA is ontvankelijk, maar slechts gedeeltelijk gegrond. De debatten worden heropend waarbij de RVA zijn tegenvordering moet herbecijferen rekening houdend met hetgeen de rechtbank reeds beslist heeft. De rechtbank stelt daartoe de volgende conclusietermijnen vast en zegt dat partijen hun conclusies dienen neer te leggen en over te maken uiterlijk op de hieronder vermelde data:

- *Besluiten namens de RVA: ten laatste op 15 oktober 2021;*
- *Besluiten namens de heer A: ten laatste op 15 november 2021;*
- *Besluiten namens de RVA: ten laatste op 15 december 2021.*

De rechtbank stelt vervolgens de zaak voor verdere behandeling vast op de openbare terechtzitting van de 6de kamer op 7 februari 2022 om 9u30 voor een pleitduur van 10 minuten (zaal 0.3 - Poelaertplein 3, bus 4 te 1000 Brussel).

De rechtbank houdt de beslissing over de kosten aan.”

Met een vonnis van 2 mei 2022 heeft de 6de kamer van de Nederlandstalige arbeidsrechtbank Brussel als volgt beslist:

“De tegenvordering van de RVA die ertoe strekt de heer A te veroordelen tot terugbetaling van ten onrechte ontvangen werkloosheidsuitkeringen, is gegrond voor een bedrag van 4.038,04 euro.

De heer A wordt veroordeeld tot terugbetaling van dit bedrag (4.038,04 euro) aan de RVA.

De RVA wordt in overeenstemming met art. 1017, tweede lid Ger. W. veroordeeld tot de kosten van het geding:

- *de kosten van de partijen, op heden niet begroot;*
- *22,00 euro bijdrage aan het Begrotingsfonds voor de juridische tweedelijnsbijstand (art. 5 wet 19 maart 2017 juncto art. 3 Ger. W., bedrag zoals van toepassing vanaf 1 december 2021)."*

Op 31 mei 2022 heeft de heer A een verzoekschrift tot hoger beroep neergelegd.

III. Vorderingen in hoger beroep

Volgens zijn laatste conclusie vordert de heer A (letterlijk citaat):

"Het Hoger Beroep van de appellant ontvankelijk en gegrond te horen verklaren.

Het in eerste aanleg gewezen vonnis gedeeltelijk teniet te horen doen en, hervormend, de terugvordering ten bedrage van € 4.038,04 te annuleren en de RVA te veroordelen tot de kosten van het geding."

Volgens haar laatste conclusie vordert de RVA om de hoofdvordering onontvankelijk te verklaren en om de heer A te veroordelen tot de kosten van het geding wegens tergend en roekeloos hoger beroep.

IV. Feiten

De relevante feiten werden correct als volgt samengevat door de Nederlandstalige arbeidsrechtbank Brussel.

Op 11 september 2018 vraagt de heer A via een formulier C1 — Aangifte van de persoonlijke en familiale toestand werkloosheidsuitkeringen aan vanaf 3 september 2018. Hij geeft daarbij aan dat hij woont op het adres " 8500 Kortrijk" en dit samen met de heer M S.

Op 24 februari 2020 laat hij via een nieuw formulier C1 aan de RVA weten dat hij sinds 24 februari 2020 op dit adres alleen woont.

Op 12 juni 2020 geeft hij via een nieuw formulier C1 aan de RVA aan dat hij veranderd is van uitbetalingsinstelling vanaf 1 juni 2020. Als adres waar hij werkelijk woont, vermeldt hij " 1210 Sint-Joost-ten-Node".

Bij dit formulier C1 is een formulier C1— Bijlage Regis gevoegd waarin de heer A verklaart dat er een verschil bestaat tussen het adres dat hij in het formulier C1 heeft aangegeven en hetgeen in de registers vermeld wordt. Bij de uitleg geeft hij aan dat hij ambtshalve is afgeschreven en/of zonder gekend adres is in het Rijksregister.

Op 19 augustus 2020 vraagt hij aan de RVA een inkomensgarantie-uitkering aan voor de uren waarop hij niet werkt, aangezien hij deeltijds werkt vanaf 1 juli 2020.

In september 2020 start de RVA met een onderzoek. Uit nazicht van het Rijksregister blijkt immers dat de heer A daarin nog altijd geschrappt is en vermeld wordt zonder adres in België sinds 24 februari 2020.

Op 2 oktober 2020 wordt de heer A uitgenodigd om zijn verweer schriftelijk uiteen te zetten met betrekking tot het volgende:

“Waarom wordt u uitgenodigd om uw verweer schriftelijk uiteen te zetten?”

U bent geschrappt in het bevolkingsregister van de gemeente van uw adres 8500 Kortrijk vanaf 24/02/2020. U heeft bijgevolg geen officiële verblijfplaats in België en dus geen recht op werkloosheidsuitkeringen tijdens deze periodes. Tot op heden heeft u deze situatie nog niet geregulariseerd bij de gemeente.

Dit kan een invloed hebben op uw werkloosheidsuitkeringen [...]"

Op 12 oktober 2020 maakt de heer A via e-mail zijn schriftelijk verweer over aan de RVA. Hij stelt dat hij altijd in België gebleven is en niet weggegaan is. Ter staving van zijn bewering maakt hij een aantal stukken over (o.a. huurcontract, facturen voor gas en elektriciteit).

Op 6 november 2020 volgt de bestreden beslissing:

"Met deze brief deel ik u mee dat ik heb besloten:

- om u uit te sluiten van het recht op uitkeringen vanaf 24.02.2020 omdat u tijdens deze periode niet effectief verbleef in België (artikel 66 van het koninklijk besluit van 25.11.1991 houdende de werkloosheidsreglementering);*
- om de uitkeringen die u onrechtmatig ontving vanaf 24.02.2020 terug te vorderen (artikel 169 van het voormeld koninklijk besluit);*
- Subsidiair: om u vanaf 24.02.2020 uit te sluiten van het recht op uitkeringen als alleenwonende werknemer en u slechts uitkeringen toe te kennen als samenwonende werknemer indien u uw aanwezigheid in België bewijst, maar u geen bewijzen indient omtrent uw familiale situatie gedurende de periode dat u afgeschreven bent van uw adres (artikelen 110 en 114 van het koninklijk besluit van 25.11.1991 houdende de werkloosheidsreglementering);*
- Subsidiair, om de uitkeringen die u onrechtmatig ontving vanaf 24.02.2020 terug te vorderen, wat betreft het verschil tussen de werkloosheidsuitkeringen als*

alleenwonende werknemer en samenwonende werknemer (artikels 169 en 170 van het voormeld koninklijk besluit)

- *u uit te sluiten van het recht op uitkeringen vanaf 09.11.2020 gedurende een periode van 9 weken omdat u geen aangifte gedaan heeft omtrent uw adres EN uw gezinssituatie, waardoor u onterecht uitkeringen gekregen heeft (artikel 153 van het voormeld koninklijk besluit). Indien u bewijzen indient van uw aanwezigheid in België, maar niet van uw verblijfplaats in België gedurende de periode van afschrijving van uw adres, wordt deze uitsluiting behouden."*

Dezelfde dag wordt het bedrag van de terugvordering meegedeeld. Het blijkt te gaan om een bedrag van 5.128,45 euro aan werkloosheidsuitkeringen.

Volgens de vermelding op de brief "C31 Terugvordering" zou het de periode betreffen van 24 februari 2020 tot en met 8 november 2020, doch uit het document "C32 Terugvorderingsblad" blijkt dat de terugvorderingsperiode in realiteit slechts de periode van 24 februari 2020 tot en met 30 september 2020 betreft.

Aangezien de heer A zich hiermee niet kan verzoenen, maakt hij op 5 februari 2021 zijn zaak aanhangig bij de Nederlandstalige arbeidsrechtbank Brussel.

V. Beoordeling van het geschil door het arbeidshof

V.1

Volgens pagina 1 van zijn verzoekschrift tot hoger beroep stelt de heer A enkel hoger beroep in tegen het vonnis van de Nederlandstalige arbeidsrechtbank Brussel van 2 mei 2022 in de zaak met rolnummer 21/143/A, maar uit het motiverende gedeelte van zijn verzoekschrift (p. 2 e.v.) blijkt dat hij eigenlijk opkomt tegen de beoordeling die de arbeidsrechtbank heeft aangenomen in het vonnis van 3 september 2021 in dezelfde zaak.

Het arbeidshof onderzoekt eerst of het hoger beroep tegen beide vonnissen ontvankelijk is.

V.2

In de mate dat het hoger beroep gericht is tegen het vonnis van 3 september 2021 is het niet ontvankelijk wegens laattijdigheid.

Artikel 1050 Ger. W. bepaalt dat tegen een beslissing inzake bevoegdheid of, tenzij de rechter ambtshalve of op verzoek van een van de partijen anders bepaalt, een beslissing alvorens recht te doen slechts hoger beroep kan worden ingesteld samen met het hoger beroep tegen het eindvonnis.

Artikel 1055 Ger. W. voorziet evenwel dat tegen elk vonnis alvorens recht te doen hoger beroep kan worden ingesteld, tegelijkertijd als tegen het eindvonnis. Deze

beroepsmogelijkheid geldt enkel voor zuivere vonnissen alvorens recht te doen, maar niet voor gemengde vonnissen.

Het vonnis van 3 september 2021 is duidelijk een gemengd vonnis omdat de arbeidsrechtbank zich expliciet heeft uitgesproken over de periodes waarin moest aangenomen worden dat de heer A wel/niet in België zijn hoofdverblijfplaats had en effectief in België verbleef en over de opgelegde administratieve sanctie.

Vervolgens heeft de arbeidsrechtbank de debatten heropend om, *“rekening houdend met hetgeen de rechtbank reeds beslist heeft”*, de RVA toe te laten een herberekening te maken van de werkloosheidsuitkeringen die dienen te worden terugbetaald. In het vonnis van 3 september 2021 werd aldus reeds definitief en principiële een geschilpunt beslecht. De arbeidsrechtbank heeft hier ook op gewezen in het vonnis van 2 mei 2022 op p. 4: *“de rechtbank stelt vast dat de RVA zijn tegenvordering herberekend heeft in functie van hetgeen de rechtbank definitief beslist had in het tussenvonniss.”*

Van zodra de rechter in de loop van het geding een vonnis wijst waarin hij een geschilpunt definitief beslecht, is zijn vonnis met betrekking tot dit geschilpunt een eindvonnis waarop hij in het verdere procesverloop niet meer kan terugkomen vermits hij zijn rechtsmacht hierover heeft uitgeput.

Niet ontvankelijk is het hoger beroep dat opnieuw in het geding wil brengen, een vroegere rechterlijke beslissing buiten het beroepen vonnis, waarbij de rechter zijn rechtsmacht over een geschilpunt heeft uitgeput (vgl. Cass. 18 juni 1987, *Arr. Cass.* 1986-87, 1444).

Enkel bij een vonnis dat louter alvorens recht te doen wordt gewezen, oefent de rechter geen rechtsmacht uit over een geschilpunt: die beslissing wordt genomen alvorens recht te doen en heeft daarom ook geen gezag van gewijsde (vgl. Cass. 18 december 2013, *Arr. Cass.* 2013, 2804).

Het hoger beroep tegen een tussenvonniss, in zoverre dit een eindbeslissing bevat, is bijgevolg laattijdig als het niet werd ingesteld binnen de wettelijke termijnen, doch slechts met het hoger beroep tegen het latere (eind)vonnis (vgl. Cass. 5 januari 1990, *Arr. Cass.* 1989-90, 585).

In het vonnis van 3 september 2021 heeft de arbeidsrechtbank reeds beslist:

- dat de heer A ten onrechte werkloosheidsuitkeringen heeft ontvangen in de periode van 24 februari 2020 tot en met 11 juni 2020 en dat hij deze volledig moet terugbetalen omdat hij niet afdoende het bewijs levert van zijn hoofdverblijf en effectief verblijf in België;

- dat hij dit bewijs wel levert voor de periode van 12 juni 2020 tot en met 30 september 2020, maar dat hij geen recht heeft op uitkeringen als alleenwonende werknemer;
- dat de heer A de ten onrechte ontvangen werkloosheidsuitkeringen volledig moet terugbetalen voor de periode van 24 februari 2020 tot en met 11 juni 2020 en dat hij het verschil met de werkloosheidsuitkeringen als alleenwonende werknemer moet terugbetalen voor de periode van 12 juni 2020 tot en met 30 september 2020;
- dat de heer A bij wijze van administratieve sanctie wordt uitgesloten van het recht op uitkeringen voor een periode van 9 weken.

Dit vonnis werd bij gerechtsbrief van 8 september 2021, in toepassing van art. 792 en art. 775 Ger. W., ter kennis gebracht aan de partijen. In het dossier van de rechtspleging bevindt zich een door de heer A op 10 september 2021 ondertekende ontvangstkaart. Hij werd aldus in kennis gesteld van het vonnis. Ook het feit dat de heer A vertegenwoordigd was bij de afhandeling van de zaak na het vonnis van 3 september 2021 wijst hier op. De kennisgeving bevat de verplichte vermeldingen van art. 792, derde lid Ger. W. in de versie die toentertijd in voege was.

De heer A moest hoger beroep instellen binnen de termijn van één maand te rekenen vanaf de kennisgeving van dit vonnis (art. 1051 Ger. W.).

Het hoger beroep dat op 31 mei 2022 werd ingesteld tegen het vonnis van 3 september 2021 is niet ontvankelijk wegens laattijdigheid.

V.3

Het hoger beroep tegen het eindvonnis van 2 mei 2022 is tijdig, regelmatig naar de vorm en is wel ontvankelijk.

V.4

Aangezien de arbeidsrechtbank in het in kracht van gewijsde gegane vonnis van 3 september 2021 reeds definitief beslist heeft omtrent:

- de periodes gedurende dewelke de heer A al dan niet bewijst dat hij zijn hoofdverblijf in België heeft gehad en hier effectief heeft verbleven,
- de categorie waartoe de heer A behoorde voor de periode vanaf 12 juni 2020 (nl. die van samenwonende werknemer),
- de administratieve sanctie,

kan het arbeidshof enkel nog oordelen omtrent de herberekening van de terugvordering die de RVA diende te maken volgens het vonnis van 3 september 2021 en waarover de arbeidsrechtbank bij vonnis van 2 mei 2022 heeft beslist.

Het arbeidshof kan enkel maar vaststellen dat er omtrent die berekening als zodanig geen betwisting meer bestaat. Noch in het verzoekschrift tot hoger beroep, noch in zijn conclusie, noch op de openbare zitting van 4 december 2023 werpt de heer A hieromtrent enig geschilpunt op. De berekening van de RVA komt het arbeidshof overigens ook geheel correct voor.

Het hoger beroep, in zoverre gericht tegen het vonnis van 2 mei 2022, is ongegrond. Dit vonnis moet volledig bevestigd worden.

V.5

De RVA vordert dat de gerechtskosten moeten worden omgeslagen omdat de heer A op roekeloze wijze hoger beroep heeft ingesteld.

Het arbeidshof oordeelt als volgt.

Wanneer een vordering wordt ingesteld in omstandigheden die bij de in het ongelijk gestelde partij wijzen op een lichtzinnigheid waaraan een normaal en bedachtzaam persoon zich niet schuldig zou hebben gemaakt, bijvoorbeeld wanneer een partij een vordering instelt ten gevolge van een beoordelingsfout die zo evident is dat deze partij er zich noodzakelijkerwijze rekenschap had van moeten geven en zich bijgevolg van het instellen van de vordering had moeten onthouden, is er sprake van een roekeloos geding.

Het gedrag van een procespartij is tergend wanneer eis of verweer gevoerd worden met het oogmerk om te schaden en roekeloos wanneer het procesgedrag de grenzen van de normale uitoefening van het recht om een eis in te stellen of een verweer te voeren kennelijk te buiten gaat.

Van procesrechtmisbruik zal bijgevolg enkel sprake zijn wanneer een procespartij procedeert zonder redelijk of afdoend belang, of op de wijze die kennelijk de perken van een normale uitoefening door een voorzichtige en zorgvuldige procespartij te buiten gaat, waardoor zowel de belangen van de partijen als een behoorlijk en efficiënte rechtsbedeling in het gedrang komen (vgl. Cass. 28 juni 2013, *RW* 2013-2014, 751).

Naar het oordeel van het arbeidshof heeft de heer A een fout gemaakt door niet tijdig beroep aan te tekenen tegen het vonnis van 3 september 2021, maar toont de RVA niet aan dat hij gehandeld heeft met een lichtzinnigheid waaraan een normaal en zorgvuldig persoon zich niet zou bezondigen, met kwaadwilligheid of kwade trouw, en evenmin dat hij een *klaarblijkelijke* beoordelingsfout zou hebben begaan bij het instellen van het hoger beroep. Het arbeidshof legt de gerechtskosten van het hoger beroep derhalve ten laste van de RVA in toepassing van artikel 1017, tweede lid Ger. W. Geen van beide partijen heeft zijn kosten begroot, zodat deze niet vereffend kunnen worden.

VI. Beslissing van het arbeidshof

Het hof verklaart het hoger beroep van de heer A onontvankelijk in de mate dat het gericht is tegen het vonnis van 3 september 2021 van de Nederlandstalige arbeidsrechtbank Brussel.

Het hof verklaart het hoger beroep van de heer A tegen het vonnis van 2 mei 2022 van de Nederlandstalige arbeidsrechtbank Brussel ontvankelijk, maar ongegrond en bevestigt dit vonnis in al zijn onderdelen.

Het hof veroordeelt de RVA tot de gerechtskosten van het hoger beroep, niet vereffend bij gebrek aan opgave.

Het hof legt de bijdrage van 22,00 euro voor het fonds voor juridische tweedelijnsbijstand ten laste van de RVA.

Dit arrest wordt gewezen en ondertekend door:

Bert CROIMANS, magistraat m.o.,
Jean BOULOGNE, raadsheer in sociale zaken, werkgever,
Theo DE RIJCK, raadsheer in sociale zaken, werknemer-arbeider,
Bijgestaan door Isabelle Mehauden, griffier

Isabelle MEHAUDEN Theo DE RIJCK Jean BOULOGNE Bert CROIMANS

en uitgesproken op de buitengewone openbare zitting van 8 januari 2024 van de 7de kamer waar aanwezig waren:

Bert CROIMANS, magistraat m.o.,
Isabelle MEHAUDEN, griffier

Isabelle MEHAUDEN

Bert CROIMANS